

[A. C. Mortensen.]

ellers er nedlagt i Loven: at de Folk, der er afhængige af Laantagerne, som vælges af dem og kan kasseres af dem, ikke skal være med til at gøre Indstilling om, hvor store Laanene skal være. Men jeg vilde jo tro, at man kan komme over dette Spørgsmaal i det Udvalg, der formodentlig vil blive nedsat.

Saa foreslaar man, at ved Vurdering til Laaneefterretning maa man ikke sætte Besætningen og Inventaret højere end til 10 pCt. af Jordens og Bygningernes Værdi. Jeg forstaar udmærket dette Forslag, thi det er jo en kendt Sag, at naar en Ejendom sættes til Tvangsauktion, har meget ofte Besætningen en ret ringe Værdi. Men jeg er alligevel noget betænkelig ved at gaa saa langt ned som til 10 pCt. Jeg er bange for, at det vil virke lovlig haardt paa de magre Egne, hvor som Regel Besætningerne har en i Forhold til den samlede Ejendomsværdi meget stor Værdi. Og vel skal det være Opgaven ved denne Lovs Gennemførelse at skabe den bedst mulige Sikkerhed for Kreditforeningsobligationerne, men vi skal ogsaa passe paa, at vi ikke havnerovre i den anden Vejgrøft, saa Laanene bliver alt for smaa. Jeg henstiller derfor, at man overvejer dette Spørgsmaal nærmere i den kommende Tid. Maaske kunde man gaa til i Stedet for en Vurdering af Besætning og Inventar at fastsætte, at den Værdi, det ansættes til til Skat, ogsaa bliver den Værdi, det ansættes til til Laaneefterretning.

Der lægges i Lovforslaget stor Vægt paa Revisionen og Tilsynet. Repræsentantskabets Opgave bliver i Fremtiden særlig en tilsynsførende. Det hedder i Lovforslaget, at Repræsentantskabet skal føre Tilsyn med Direktionens Ledelse af Foreningen, paase, at Statutterne nøje overholdes, og i det hele taget varetage Foreningens Tarv. Ogsaa Indenrigsministeriet skal føre et mere effektivt Tilsyn med Foreningerne end hidtil sket. Og saa lægger man megen Vægt paa Revisionen. Der skal i hver Kreditforening være mindst 2 Revisorer, hvoraf Indenrigsministeren udnævner den ene, og den ene af Revisorerne skal være statsautoriseret. Revisorernes Pligt er i Lovforslaget udformet meget præcist, og hvis dette Lovforslag gennemføres, har man Grund til at antage, at der vil være den mest betryggende Sikkerhed i den kommende Tid for Kreditforeningslaanene, og man har jo Lov til at vente, at dette atter vil indvirke paa Kurserne, saa de kan blive de bedst mulige.

Som jeg nævnte før, ser man ved Vest- og sønderjydsk Kreditforening, hvor stor Betydning Tilliden til Foreningen har for Kurserne. Nu er det, der har svækket Vest- og sønderjydsk Kreditforening, maaske ikke alene det, at den i nogle Tilfælde har givet lovlig store Laan. Det er maaske ogsaa i nogen Grad den stærke Bevægelse, der har været rejst netop i denne Kreditforenings Omraade mod hele Rentebetalingen, de store Møder, der blev holdt af Laantagere, hvor man talte store Ord om „Renteslaveriet“, om, at man hverken kunde eller vilde betale de Renter, man havde paataget sig o. s. v. Der faldt mange af den Slags uovervejede Udtalelser ved de saakaldte „Rentemøder“, der holdtes for nogle faa Aar siden. Det er klart, at dette ikke kunde virke gavnligt for Kreditforeningen, og jeg er ikke sikker paa, at de Folk, der holdt Møder og fremsatte disse hasarderede Udtalelser, selv har været rigtig klar over, hvilken Skade de derved paaførte deres egen Institution. For det maa ikke glemmes, naar man taler saa haarde Ord mod Kreditforeningerne, mod Kurstabene o. s. v., at Kreditforeningerne er Laantagernes egne Foreninger. Det er ikke noget, der er paatyngtet dem, hverken af Staten eller Kapital-ejerne; det er Laantagerne selv, der har stiftet disse Foreninger og bestemt, hvordan de skulde virke. Det skulde man ikke glemme; det er deres egne Foreninger, de har skadet ved de mange stærke Ord.

Nu skal jeg være den første til at indrømme, at de Kurstab, der lides, i mange Tilfælde er ganske urimelige, og at Renten herved ogsaa bliver urimelig høj, men det kommer man sikkert ikke uden om, saa længe man sværger til det privatkapitalistiske System. Den eneste Vej til at komme til en mere rimelig Ordning her er, at man giver Samfundet, Staten, mere Magt og Indflydelse paa hele vort Lands Pengevæsen. Jo mere Magt og Indflydelse paa Pengevæsenet, man giver Staten, jo større Muligheder bliver der for, at man ogsaa kan komme disse uheldige Forhold til Livs. Men de Folk, der i de sidste Aar har raabt saa højt om Renteslaveriet, er jo lige saa bange for Statens Indflydelse som en vis Mand for det hellige Kors; dem har vi saa vist ingen Støtte fra paa det Omraade. Men her er den eneste Vej til at opnaa et rimeligt Forhold mellem Arbejdets og Kapitalens Udbytte.

Kommissionen har ogsaa drøftet at komme ind paa en helt anden Form for Obligationer, for Laan og for Rente, og har herunder drøftet Spørgsmaalet om den kon-